

Årets ord og udtryk 2009

Farø, Ken Joensen; Elbro, Carsten

Published in:
Maal og Maele

Publication date:
2010

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Farø, K. J., & Elbro, C. (2010). Årets ord og udtryk 2009. *Maal og Maele*, (1), 31-32.

Årets ord og udtryk 2009

Mål og Mæle har kåret Årets ord (og udtryk) på egen hånd siden 2006 (ommer-året), men fra 2009 gik vi sammen med P1's Sproglaboratoriet. Som noget nyt introducerede radioen et dommerpanel, som vores egen redaktør Jørn Lund sad i. Man kan høre udsendelserne på <http://www.dr.dk/P1/Sproglaboratoriet>.

Årets ord

Det ord, dommerpanelet endte med at udvælge, var *lømmelpakke* (11. december 2009). Ordet er den folkelige betegnelse for lovkomplekset *L 49 Om straffeloven og lov om politiets virksomhed*. Lovkomplekset blev lanceret af Venstres politiske ordfører, Peter Christensen; men det var Venstres retsordfører, Kim Andersen, som fandt på ordet.

Både førsteleddet, *lømmel*, og sidsteleddet, *-pakke*, er interessant. En *lømmel* er 'en (yngre) mand eller stor dreng som opfører sig provokerende eller upassende' (*Den Danske Ordbog*). Ordet er, hvad man i ordforrådsforskernes værkstedssprog kalder *morfaragtigt*. Det er en så klokkeklar anakronisme i nutidssproget, at det kun kan være ment i spøg. Desuden er lømmelalderen en afgrænset periode; man vokser ud af den. Der er ikke så megen aktual, livsfarlig bandekriminalitet over *lømmel*.

-pakke er et temmelig produktivt sidsteled i sammensætninger. Alene i forbindelse med finanskrisen er der kommet 3 *bankpakker*; i 1986 var der *påskepakken*, og i 1998 fik vi Nyrups

pinsepakke. Betydningen kender vi fra 1972. *Pakke* har positive associationer; der er hygge og gavmildhed forbundet med pakker. Så en lovpakke er født med sproglig glasur.

Alt i alt ånder *lømmelpakke* godt gammelt, overskueligt Danmark. Posten i Korsbæk kunne såmænd komme forbi med den og få en kop kaffe med på vejen. *Lømmelpakken* tilhører en svunden tid og drejer sig om en aldersgruppe, der ikke rigtig kan gøre for det. Kan det blive venligere?

Årets udtryk

Den lidt mere sprælske kategori *Årets udtryk* skal heller ikke svigtes. En af vores læsere, Karsten Matzen fra Herning, har slået kraftigt på tromme for Obamas credo *Yes we can*. Vi har valgt den danske version. Det er et herligt dynamisk og positivt motto, slagord, bonmot, *you name it*, der er som skabt til at få folkemasserne til at rette ryggen og tage fat.

Udtrykket blev brugt i alt syv gange i sejrstalen i Chicago i november 2008 (2008? Javel, men udtrykket vandt først en vis udbredelse i dansk i 2009). Nærlæser man talen i dens danske oversættelse, vil man opdage noget pudsig. Her er et udpluk:

"særligt en er i mine tanker i aften. [...] en kvinde, som afgav sin stemme i Atlanta. [...] Ann Nixon Cooper er 106 år. [...] Og i aften tænker jeg på alt det, hun har set [...]. De tidspunkter, hvor vi fik at vide, at vi ikke kan, og de mennesker, der pressede på med det, som amerikanerne kræver: Ja, vi kan!"